17.03.2023

20 MART DÜNYA AĞIZ SAĞLIĞI GÜNÜ
BASIN AÇIKLAMASI

"Mutluluğunuz ve Refahınız İçin; Ağzınızla Gurur Duyun"

Birleşmiş Milletler tarafından 2011 yılında hazırlanan ve "Bulaşıcı Olmayan Hastalıkları" konu alan Deklarasyonunda; ağız sağlığının, ölümcül kronik hastalıklar ile aynı risk faktörlerini paylaştığı ve dünya nüfusunun gelecek yıllarda karşılaşacağı zorlukları gidermek için kullanılacak ortak bir yaklaşımın gerekliliği belirtilmiştir. Bu deklarasyonun hemen ardından 20 Mart 2013 tarihinde Dünya Dişhekimleri Birliği (FDI), ağız ve diş hastalıklarının görülme sıklığını azaltmak ve kişilerin, ailelerin, toplumların ve hükumetlerin dikkatini ağız sağlığına çekmek amacıyla, 20 Mart gününü ***"Dünya Ağız Sağlığı Günü"*** olarak kabul etmiştir.

Dünya Ağız Sağlığı Günü, FDI üyesi olan yaklaşık 200 ülkede çeşitli etkinlikler ile kutlanmakta ve ağız diş sağlığına bağlı yaşam kalitesi artırılmaya çalışılmaktadır. Ağız hastalıkları, en sık rastlanan kronik hastalıklar arasında yer almaktadır. Küresel boyutta dünya nüfusunun %90'ı çürük, dişeti hastalıkları ve ağız kanserine kadar uzanan ağız hastalıkları yönünden, ciddi bir risk altındadır.

Her yıl 20 Mart'ta FDI tarafından ayrı söylem ve posterler belirlenerek kamuoyunun dikkati çekilmektedir. 2021-2023 yıllarının teması; ***"Mutluluğunuz ve Refahınız İçin Ağzınızla Gurur Duyun***" olup, hedefi yaşam boyunca yani gencinden, artan yaşlı nüfusa kadar ağız ve dişleri korumaya odaklanmaktır. Bu kapsamda, toplumda ağız diş sağlığının genel sağlığın ayrılmaz bir parçası olduğu farkındalığının oluşturulması, ağız ve diş hastalıklarının özellikle de diş çürüğünün engellenebilir hastalıklar olduğu, ***"Sağlıklı bir vücut için önce ağız sağlığı"*** mesajı verilmektedir.

Toplumun ağız diş sağlığı eğitimi ve ağız hastalıkları ve ağızdaki durumlara ilişkin bilgilendirilmesi, temel ağız diş sağlığı hizmetleri, koruyucu önlemler ve programlar hakkında bilinçlendirilmesi amaçlanmaktadır. 19. ve 20. yüzyıllarda diş çürüğü dünya genelinde bir epidemik salgın olarak tanımlanmış ve halen günümüzde de nezleden sonra dünyada en yaygın olarak görülen 2. hastalık olarak kabul edilmektedir.

Son 30 yılda yüksek gelirli ülkeler diş çürüğü görülme oranlarını aşağı çekseler de; orta ve düşük gelirli ülkelerde halen en yaygın hastalık olarak toplum sağlığını olumsuz biçimde etkilemeyi sürdürmektedir. Yüksek gelire sahip ülkelerde; 11-14 yaş grubu çocuklarda tedavi edilen çürük dişlerin oranı %53 iken, düşük gelire sahip ülkelerde tedavi edilen çürük diş sayısı %2 civarındadır. Bu nedenle; diş çürükleri kötü beslenmenin sebep olduğu bir hastalık

olmanın yanı sıra bir sosyal yoksunluk hastalığı olma niteliği taşımaktadır. Dişeti hastalıkları ise dişleri destekleyen dokuların iltihaplı hastalıklarını kapsar. Şişmiş, kızarık, kanamalı ve iltihaplı dişeti görüntüsü ile ortaya çıkan dişeti hastalıkları, ilerleyen aşamalarda dişleri destekleyen dokuları etkileyerek dişlerin sallanmalarına ve diş kayıplarına yol açarlar.

Bakteri plağının ve yetersiz ağız hijyeninin neden olduğu dişeti hastalıkları; kronik bir enfeksiyon olup, koroner kalp hastalıkları, üst solunum yolu hastalıkları ve diyabeti tetiklemektedir.

Ağız sağlığını küresel çapta tehdit eden 3.önemli hastalık ise ağız kanserleridir. Erkeklerde ağız kanseri görülme sıklığı %6,3 oranındadır. Ağız kanserleri; ağız boşluğunun yumuşak dokularında şişme, kanama, ağrı, yutma güçlüğü ve ülserasyonlar ile ilk belirtisini veren kötü huylu tümörlerdir. Ağız kanserleri en sık görülen kanserler arasında ilk 10 içerisinde olup, tütün ve alkol tüketimi ile doğru orantılı olarak artmaktadır. Ağız kanseri teşhis edilen vakaların %75'i sigara kullanan bireylerden oluşmaktadır. Dişeti hastalıkları kardiyovasküler hastalıklara yakalanma riskini arttırırken, yine kontrol altına alınmayan periodontal doku hastalıklarının erken doğum ve düşük kilolu bebek doğum oranını arttırdığı bilinmektedir. Ağız bakterilerinin ise mide ülserasyonları oluşturan bakterilere depo görevi yaptığı yapılan çalışmalarla gösterilmektedir. Ayrıca oral patojen bakterilerin artrit (iltihabi eklem hastalıkları) ile de yakından ilişkili olduğu bilinmektedir.

Sağlıklı dişlere sahip olmak kişinin kendine güvenini olumlu biçimde etkilemekte iken, dişsizlik; kişinin estetik ve ağız fonksiyonunu bozarak ruhsal durumunu olumsuz şekilde etkilemektedir. Yani ağız sağlığı ile genel sağlık ilişkisi sadece kişilerin fiziksel sağlığı ile değil, ruhsal sağlığını ve refahını da bir arada içeren kapsamlı bir ilişkidir. Bu ise ağız sağlığı olmaksızın tam bir "sağlık ve iyilik" durumunun mümkün olamayacağını göstermektedir. Diş ve dişeti hastalıklarının kişinin genel sağlığına verdiği fiziki ve ruhsal zararın yanı sıra sağlık harcamalarını da arttırdığı bir gerçektir. Sağlığın temel felsefesi bireyleri hastalıklara karşı korumaktır. Koruyucu ve önleyici sağlık hizmetleri sağlık anlayışımızın temel değeri olmalıdır.

Bu bağlamda bireyler sadece düzgün fırçalama ve diş ipi kullanma, şekerli yiyecekleri kesme, sağlıklı yemek yeme ve kontrol için 6 ayda bir için dişhekimini ziyaret ederek, iyi bir ağız sağlığına sahip olabilirler.

Bu anlamda diş ve dişeti hastalıklarının önlenebilir hastalıklardan olduğu gerçeğinden hareket ederek; toplumun bilgilendirilmesi ve ağız-diş bakımı konusunda alışkanlık oluşturulması konusunda karar vericilere (siyasi aktörlere), sağlık alanındaki meslek kuruluşlarına, eğitim kurumlarına, gönüllü sağlık kuruluşlarına ve sağlık endüstrisine sorumluluklar düşmektedir. Başta merkezi yönetim olmak üzere; yerel yönetimler, dişhekimliği fakülteleri, sağlık meslek birlikleri, sivil toplum kuruluşları ve sağlık endüstrisi vb yapılar ağız ve diş sağlığının iyileştirilmesi konusunda mevcut ürün ve süreçlerde önemli teknolojik yeniliklerin ağız sağlığının geleceğini şekillendirmedeki rolünü tartışarak gerçekçi ve sürdürülebilir projeler üzerinde çalışmalıdırlar.

FDI, 20 Mart Dünya Ağız Sağlığı Günü için düzenlediği kampanyalarla sağlıksız bir ağzın duygusal, sosyal, zihinsel ve genel fiziksel refah gibi hayatın her alanını ciddi şekilde etkileyebileceğini vurgulamaktadır. Kalıcı dişlerdeki çürüklerin dünya çapında en yaygın hastalık olması nedeniyle genel kamu, hükümetler ve politika yapıcılar ve diş endüstrisi gibi paydaş grupların birlikte hareket etmesi ve küresel olarak yaklaşık 3,5 milyar insanı etkileyen ağız hastalıklarını ele alması bir gerekliliktir.

Günümüzde yeni teknolojiler dişhekimliğinde devrim yaratıyor, dişhekimlerinin çalışmalarını kolaylaştırıyor, hasta deneyimlerini geliştiriyor.

Sağlık sistemlerini ve ekonomileri etkileyen ağız hastalıklarının küresel yükünü azaltmaya yardımcı olmak için tüm ağız diş bileşenlerinin ortak hareket etmelerini istiyoruz. Genel sağlıkta esenlik ve yaşam kalitesi için iyi bir ağız sağlığı şarttır. İnsanların ağızlarıyla gurur duyabilmeleri için ağız hastalıklarının önlenmesi, erken teşhisi ve bakımından ağız sağlığının geleceğini şekillendirmek üzere dişhekimlerinin strateji, teknoloji ve diğer enstürümanlara bakış açılarının gelişmesi bağlamında sürekli eğitime önem verilmelidir.

Türk Dişhekimleri Birliği ve Dişhekimleri Odaları olarak ağız diş sağlığı politikaları üretme ve hayata geçirmede tüm bileşenlerle ortak çalışmaya, üzerimize düşeni yapmayı dün olduğu gibi bugün de hazır olduğumuzu kamuoyunun bilgisine sunarız.

Halkımızın ağız-diş sağlığının korunması ve iyileştirilmesi yönünde var gücüyle çalışan tüm meslektaşlarımızın ‘20 Mart Dünya Ağız Sağlığı Günü’nü 6 Şubat depremlerinin yarattığı büyük matem ve hüzün dolu karanlık gölgesi altında kutluyor, ülke olarak yaşadığımız acıları unutmadan ama geleceğe umutla bakacağımız güzel ve sağlıklı günlerde buluşmayı temenni ediyoruz.

Türk Dişhekimleri Birliği